

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้สูงอายุในชุมชนผู้สูงอายุของมูลนิธิวิจัยประสาทในพระบรมราชูปถัมภ์ เลขที่ ๒๖๘ พระราม ๖ พญาไท กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Simple Random Stratified) จากจำนวนสมาชิกทั้งหมด ๘๘๐ คน ในชุมชนผู้สูงอายุ รวมตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น ๒๒๐ คน เป็นผู้สูงอายุชาย ๑๑๔ คน ผู้สูงอายุหญิง ๑๐๖ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการสร้างเป็นลำดับขั้นดังต่อไปนี้

๑. ตั้งวัตถุประสงค์ในการออกแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และอยู่ในขอบเขตการวิจัย
๒. ศึกษาความต้องการทางจิตสุขภาพพหุนามของผู้สูงอายุจากเอกสาร งานวิจัย คำว่า ตลอดจนสัมภาษณ์ถึงปัญหาและความต้องการทางจิตสุขภาพพหุนามที่แท้จริงของผู้สูงอายุนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อเป็นแนวในการสร้างแบบสอบถาม
๓. สร้างแบบสอบถามใหม่เนื้อหาเฉพาะและครอบคลุม วัตถุประสงค์ในการวิจัย พยายามสร้างคำถามที่สื่อความหมายอย่างชัดเจน และให้เป็นไปตามขอบเขตเนื้อหาในแต่ละวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยหวังให้ได้ความต้องการทางจิตสุขภาพพหุนามของผู้สูงอายุอย่างครบถ้วนทุกด้านมากที่สุด ลักษณะของแบบสอบถามที่สร้างขึ้นแบ่งเป็น ๒ ตอน

ตอนที่ ๑ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ป่วย เป็นแบบสอบถามชนิดคำถามเปิดและปิด

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการทางด้านสุขภาพอนามัย และความต้องการในด้านความรับผิดชอบของครอบครัวและรัฐ จำนวน ๕๐ ข้อ แบบไขว้ (ต้องการ) และไม่ใช่ (ไม่ต้องการ) แบบสอบถามตอนนี้แบ่งเป็นด้านต่าง ๆ ๕ ด้าน คือ

- ก. สถานภาพทางสุขภาพกาย แบ่งเป็น ๕๓ ข้อ
- ข. ความสามารถทางร่างกาย แบ่งเป็น ๖ ข้อ
- ค. สถานภาพทางสุขภาพจิต แบ่งเป็น ๑๓ ข้อ
- ง. การเข้ารับบริการทางการแพทย์ แบ่งเป็น ๘ ข้อ
- จ. ความรับผิดชอบของครอบครัว และรัฐแบ่งเป็น ๑๐ ข้อ

การหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้ว ได้หาความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยเลือกผู้ทรงคุณวุฒิทางการพยาบาลและการแพทย์ด้านผู้สูงอายุ ที่มีประสบการณ์ในการศึกษาและดูแลผู้สูงอายุ เป็นผู้ประเมินค่าความตรงของแบบสอบถามโดยเลือกผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๒	ท่าน
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	๒	ท่าน
ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี	๑	ท่าน
แผนกพยาบาล โรงพยาบาลหัวเฉียว	๑	ท่าน
วิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ กองงานวิทยาลัยพยาบาล	๒	ท่าน
แผนกพยาบาล โรงพยาบาลประสาท	๑	ท่าน
แพทย์ ฝ่ายสาธารณสุขเฉพาะกิจ กระทรวงสาธารณสุข	๑	ท่าน

ผู้วิจัยได้นำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากหัวหน้าภาควิชาพยาบาลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปติดต่อกับผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง เพื่อแจ้งความประสงค์

เกี่ยวกับการตรวจสอบ แก้ไข และให้ข้อเสนอแนะสำหรับปรับปรุงแบบสอบถามในครั้งแรก แบบสอบถามมีทั้งสิ้น ๒๗ ข้อ หลังจากหาความตรงตามเนื้อหาแล้ว ผู้วิจัยได้นำมารวบรวมแก้ไขปรับปรุง เปลี่ยนแปลง เพิ่มเติมถ้อยคำ สำนวน เนื้อหาตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้เหมาะสม และเข้าใจง่ายขึ้น และเพิ่มขึ้นเป็น ๔๐ ข้อ

การหาความเที่ยง (Reliability)

การหาความเที่ยงของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม ซึ่งหาความตรงตามเนื้อหาแล้ว ไปใช้กับผู้สูงอายุจำนวน ๒๐ คน แล้วได้นำแบบสอบถามมาหาความเที่ยง ตามวิธีการของคูเคอร์ ริชาร์ดสัน ๒๐ (Kuder Richardson rKR - 20) ได้ความเที่ยงเท่ากับ ๐.๘๒

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ก. ขอนหนังสือแนะนำตัวจากคณบดีมหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการมูลนิธิวิจัยประสาท ในพระบรมราชูปถัมภ์ ผู้วิจัยได้เข้าพบผู้อำนวยการ เพื่อชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการขอความร่วมมือ ตลอดจนวิธีการรวบรวมข้อมูล

ข. ผู้วิจัยได้ขอรายชื่อ และที่อยู่จากชุมชนผู้สูงอายุ เพื่อทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น แล้วจึงส่งแบบสอบถามไปตามจำนวนที่สุ่มได้ คือ ๒๕๐ ฉบับ ได้รับคืน ๒๒๐ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ

๘๘

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

๑. หาการอยละของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับเพศ อายุ สถานภาพ การสมรส รายได้ แหล่งรายได้ การศึกษา ลักษณะของครอบครัว สถานที่อยู่ปัจจุบัน และภาวะสุขภาพอนามัยที่มีปัญหาในปัจจุบัน

๒. นำคะแนนความต้องการทางด้านสุขภาพอนามัยของผู้สูงอายุและคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านความรับผิดชอบของครอบครัวและรัฐ มาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมทุกด้าน และในแต่ละด้าน

๓. ทดสอบค่า t (t - Test) เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความต้องการทางด้านสุขภาพอนามัยของผู้สูงอายุ และความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ด้านความรับผิดชอบของครอบครัว และรัฐในกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ คือ

- ก. เพศชาย และเพศหญิง
- ข. อายุ ๖๐ - ๗๕ ปี และ ๗๕ ปีขึ้นไป
- ค. สถานภาพการสมรสคู่ และหม้าย (รวมทั้งโสด)
- ง. มีรายได้และไม่มียาได้
- จ. การศึกษาต่ำกว่าอุดมศึกษา และอุดมศึกษาขึ้นไป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

๑. สูตรที่ใช้ในการหาค่าความเที่ยง คือ สูตร คูเคอร์ ริชาร์สัน ๒๐ (Kuder Richardson 20)

$$r_{KR-20} = \frac{K}{K-1} \left(1 - \frac{\sum pq}{S^2} \right)$$

K = จำนวนข้อของแบบสอบทั้งหมด

p = สัดส่วนจำนวนคนที่ทำข้อสอบได้ทั้งหมด

q = $1 - p$

S^2 = ค่าความแปรปรวนของข้อสอบทั้งหมด = $\frac{\sum X^2}{N} - \left(\frac{\sum X}{N} \right)^2$

สุภาพ วาดเขียน, เครื่องมือวิจัยทางสังคมศาสตร์ ลักษณะที่ตี ชนิด และวิธีหาค่าคุณภาพ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรประเสริฐ, ๒๕๒๓), หน้า ๔๘.

๒. การหาค่าคะแนนเฉลี่ยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} = ค่าคะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง

๓. การหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตร

$$S = \sqrt{\frac{\sum X^2}{N} - \frac{(\sum X)^2}{N}}$$

๔. ค่า t

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2 - 0}{S_{\bar{D}}}$$

$$S_{\bar{D}} = \sqrt{\frac{S_1^2}{n_1 - 1} + \frac{S_2^2}{n_2 - 1}}$$

^๑ ประคอง กรรณสูตร, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๓), หน้า ๔๐.

^๒ เรืองเดียวกัน, หน้า ๕๑

^๓ สุภาพ วาดเขียน, วิธีวิจัยและสถิติทางการวิจัยในศึกษาศาสตร์ (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, ๒๕๒๓), หน้า ๑๐๓ - ๑๐๕.

- เมื่อ \bar{X}_1 = ค่าเฉลี่ยของตัวอย่างกลุ่มที่ ๑
- \bar{X}_2 = ค่าเฉลี่ยของตัวอย่างกลุ่มที่ ๒
- S_1 = ความแปรปรวนของตัวอย่างกลุ่มที่ ๑
- S_2 = ความแปรปรวนของตัวอย่างกลุ่มที่ ๒
- n_1 = จำนวนตัวอย่างของกลุ่มที่ ๑
- n_2 = จำนวนตัวอย่างของกลุ่มที่ ๒